

Til
Kunnskapsdepartementet

Deres ref.: 17/1340 Vår ref.: 17-244/lph

Oslo, 12. juni 2017

Hørings svar: ny generell del av læreplanverket for grunnopplæringen

Vi viser til høring om forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnopplæringen (med tittelen «Overordnet del – verdier og prinsipper»), og ønsker å uttale oss.

Human-Etisk Forbund er et humanistisk livssynssamfunn med mer enn 88.000 medlemmer over livssynsmyndig alder (15 år). Vi jobber for en sekulær stat og et mangfoldig samfunn basert på respekt for menneskerettighetene.

Generelt

Skolen bør aktivt formidle de demokratiske og etiske fellesverdiene. Human-Etisk Forbunds mål er at offentlige skoler skal ha et livssynsnøytralt formål forankret i menneskerettighetene og i tråd med barnekonvensjonen.

Forslaget til overordnet læreplan (heretter forslaget) uttrykker et positivt syn på enkeltmenneskets ansvar og muligheter, som finner gjenklang i de humanistiske verdiene vi bygger vårt livssyn på. Videre er vi godt fornøyd med at kritisk tenkning går som en rød tråd gjennom forslaget. Kritisk tenkning er en viktig tverrfaglig kompetanse, både for elevene og samfunnet.

Tilhørighet og læringsmiljø

Under punkt 1.2 er forslaget opptatt av at skolen skal «legge til rette for at alle kan oppleve at de hører hjemme i skolen». Vi ville lagt til at *Fellesskolen skal derfor være uten forkynnelse og religionsutøvelse*. (Jf. opplæringslova 2-4 er det i dag bare i KRLE-faget det er forbud mot forkynnelse.) Dette ville også være i tråd med vektleggingen av den enkeltes elevs trosfrihet, jf. barnekonvensjonen, formålsparagrafen og punkt 1.6 i forslaget.

I forbindelse med punkt 3.2 om et inkluderende læringsmiljø ville vi tatt inn at *skolen må unngå å dele opp elevene etter foreldrenes religiøse tilhørighet*. Skolens viktige arbeid mot mobbing og utenforskap må også tas hensyn til ved høytidsmarkeringer.

Statsminister Erna Solberg har ved flere anledninger sagt at staten og Den norske kirke (Dnk) er skilt fra 1. januar 2017. Den årlige uroen omkring skolegudstjenester viser imidlertid at det er en lang vei å gå før Dnks særstilling i fellesskolen er avskaffet.

Kulturarv

Kulturarv er i sin natur mangfoldig, ikke enfoldig. Forslaget viser til samenes og nasjonale minoriteters bidrag til formingen av norsk kulturarv. Vi ville lagt til at *flere ulike folkebevegelser også har bidratt til utviklingen av norsk kulturarv.* Eksempler er målrørsla, friluftslivsbevegelsen, kvinnesaksbevegelsen, arbeiderbevegelsen, fritenkerbevegelsen m.v.

Sosial læring og utvikling

Forslaget understreker i punkt 2.2 at «Elevene må lære seg at det å ytre seg respektløst og hatefullt ikke er akseptert.» Det har vår støtte, men vi ville lagt til at *å kunne gi og motta kritikk er avgjørende for å kunne håndtere uenighet i et åpent og mangfoldig samfunn.* Dette trenger elevene å øve på, både i sosiale og faglige sammenhenger.

Kompetanse

Forslaget nevner i punkt 2.3. at kompetanse er avhengig av «kunnskaper, ferdigheter og holdninger», og utdyper deretter forståelsen av kunnskaper og ferdigheter i denne sammenhengen. Vi kan ikke se at holdninger utdypes på samme måte, og ber departementet vurdere om de ønsker å utdype eller tydeliggjøre holdningers plass i kompetansedefinisjonen.

Friskolers forhold til overordnet læreplan

Selv om friskoler/privatskoler kan få godkjent et verdigrunnlag eller en egenart som fritar dem fra den overordnede læreplanen, må utdanningsmyndighetene ved godkjenning av slike unntak sørge for at også disse skolene ivaretar noen grunnleggende forhold fra overordnet læreplan, som undervisning om fellesverdier og menneskerettigheter.

Det er særlig viktig i møte med religiøse friskoler som har sterke meninger om minoriteter av ulike slag. Friskolene må skille mellom formidling av egne holdninger og undervisning om norske fellesverdier og menneskerettighetene.

Vennlig hilsen

Kristin Mile
generalsekretær